

เทศน์เช้า วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราอยู่บ้านอยู่เมืองเราทุกชั้นนะ เราทุกข์เราร้อน เราถึงหาความร่มเย็นเป็นสุข ทุกคนปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ เห็นใหม่ เวลาเราเกิดมานี้เกิดมาเป็นมนุษย์ สิ่งที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์เราสงสัย สงสัยว่าเราเกิดมาอย่างไร? เรามีที่มาอย่างไร? แล้วที่ไปเราจะไปอย่างไร? นี่เป็นความลังเลสงสัย แต่ในปัจจุบันนี้เราเป็นมนุษย์ ทุกข์ๆ ยากๆ อยู่นี้เป็นมนุษย์ สิ่งที่เป็นมนุษย์นะเราทุกข์เรายาก เพราะเราชวนขวยกินหาอาหาร แต่อาหารของร่างกาย เราไม่ได้แสวงหาอาหารของใจ

ถ้าอาหารของใจ เห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสละบัลลังก์ออกมา นี้มีปราสาท ๓ หลังเหมือนกัน สิ่งที่มีความมั่นคงของชีวิตทางโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสียดสละออกมาเพื่อหาอาหารของใจ หาโพธิญาณ เวลาหาโพธิญาณได้แล้วจบแล้ว สิ่งนี้มันละเอียดลึกซึ้ง ว่าจะสอนได้อย่างไร? สอนได้อย่างไร? ฉะนั้น เวลาวางธรรมและศาสนานี้ไว้ เราที่นี่เราซุบมือเปิบ เราว่าสิ่งนี้เรารู้แล้ว สิ่งนี้เราเข้าใจแล้ว เราเข้าใจโดยเปลือกๆ โดยความเข้าใจของเรา

ถ้าความเข้าใจของเรา สิ่งที่มีชีวิตนะคุณต้นไม้ ต้นไม้ใบหญ้า สิ่งที่มีชีวิต มันมีชีวิตแต่ไม่มีวิญญาณครอง เวลามันเกิดที่ไหนโดยที่เราไม่พอใจ เราจะเคลื่อนย้ายมัน เราจะเคลื่อนย้ายมันด้วยความลำบากยากเย็นนัก ต้นไม้ใหญ่ๆ เขาล้อมมันไป เขาต้องเคลื่อนย้ายมันไป ถ้าเขามีปัญญานะ แต่สมัยโบราณเขาทำกันของเขาไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราจะศึกษาธรรมะให้ใจเรามีอาหารของเรา นี่สิ่งมีชีวิตไม่มีวิญญาณครอง แต่มนุษย์มีวิญญาณครอง ปฏิสนธิวิญญาณอันนี้มาเกิดเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์เดรัจฉานในนรกอเวจี สิ่งนี้สิ่งที่มีวิญญาณครอง วิญญาณอันนี้ปฏิสนธิวิญญาณเราจะเปลี่ยนแปลงมันไป เราจะเปลี่ยนแปลง เราจะหาอาหาร อาหารล่อนะ อาหารล่อ ตั้งแต่เรามีความเชื่อมีความศรัทธา

ความเชื่อ ความศรัทธาว่าทำบุญต้องได้บุญ ทำบาปต้องได้บาป เราต้องแสวงหาของเรา เราพยายามทำบุญกุศลของเราเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขในหัวใจของเราละ

เวลาความร่มเย็นเป็นสุขในหัวใจของเราละ เราเสียดละ เราเสียดละ เราทำบุญกุศลของเรา บุญก็คือบุญ บุญคือความพอใจ บุญคือความมั่นคงของใจ ถ้าใจมันบอบอ่อน ใจมันมันคง สิ่งใดจะมาโยกมาคลอนมัน? แต่ที่มันมีปัญหาอยู่ในปัจจุบันนี้เพราะมันสั้นมันไหว มันไม่มีจุดยืนของมัน มันทุกข์ยากของมัน เห็นไหม มันทุกข์ยากของมัน นี่ทุกข์ยากของมันในปัจจุบันธรรมนะ แต่ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “การเกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์”

นี่การเกิด การเกิดมาเป็นมนุษย์มีโอกาส มีโอกาสเพราะเรามีวิญญูณ มีจิตวิญญูณ จิตวิญญูณอันนี้ เห็นไหม นี่มันต้องการอาหาร ต้องการความมั่นคงของมัน ถ้าความมั่นคงของมัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้เสียดละทาน ให้รักษาศีล ให้ทำสมาธิ เพื่อหาอาหารให้มัน เพื่อความมั่นคงของมันไง ถ้ามันมีความมั่นคงของมัน มีการเปลี่ยนแปลงของมัน นี่มันจะรู้จะเห็นของมัน

ถ้ามันรู้เห็นของมัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าไม่ให้เชื่อสิ่งใดทั้งสิ้น ไม่ให้เชื่อ นี่กาลามสูตรไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น ให้เชื่อความเป็นจริง ให้รู้จริงเห็นจริงของเรา ถ้ามันมีความเป็นจริงของมัน ใครต้องมาบอก ต้องมาสอนมัน? แต่ในปัจจุบันนี้มันมีวิชา มีความไม่รู้ปกคลุมมันอยู่ สิ่งทีอวิชาปกคลุมมัน มันถึงไม่รู้สิ่งใดเลยใจ ทั้งๆ ที่เราศึกษากัน เราเป็นชาวพุทธ เรามีวัฒนธรรมประเพณี สิ่งนี้เป็นเปลือกใจ เราศึกษากันที่เปลือก เรารู้กันได้ที่เปลือก แต่เรายังไม่ได้ความจริงของเราขึ้นมา

ฉะนั้น เราจะประพฤติปฏิบัติเข้ามามันจะเป็นความจริงของมันขึ้นมา เราต้องมีความจริงจริงจากข้างนอกใจ คนจริงนะ ถ้าคนทำอะไรจริงจัง คนนั้นจะได้ความจริงของเรามา คนเหลวแหละ คนไม่เอาไหน นี่ทำสิ่งใดมันก็ได้สิ่งนั้นมา ถ้าเป็นคนจริงคนจ้งมันทำจริง จจริงจากข้างนอกมันจริงจากข้างใน คุณดูพระเราละ ถ้าเป็นคนขยันหมั่นเพียรทางโลก อยู่ทางโลกก็ประสบความสำเร็จ ถ้ามาบวชเป็นพระมันก็ประสบความสำเร็จ อยู่ทางโลกนะมันไม่ประสบความสำเร็จ มาบวชเป็นพระนะมันก็ครึ่งๆ กลางๆ นั่นแหละ นี่การสอนคน

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าการสร้างพระๆ สร้างพระพุทธรูปสร้างได้ง่ายๆ เราหาแร่ธาตุมา เราปั้นแบบมาแล้วหล่อไป นี่มันทำงานสำเร็จได้ แต่หัวใจของคนมันต้องใจนะ

ต้องใช้ประสบการณ์ นี่เริ่มต้นจากความเชื่อ ความเชื่ออะไร พอกความเชื่อมันก็จะทดสอบ ถ้าไม่มีความเชื่อเลยเราจะค้นคว้าไหม? ถ้าเราไม่มีความเชื่อเราจะมีแสวงหาไหม? เพราะเรามีการแสวงหาแล้ว สิ่งที่เราแสวงหา มันถูกต้องหรือไม่ถูกต้องล่ะ? ถ้ามันถูกต้อง มันถูกต้องมันต้องมีผลของมันสิ แต่นี่มันถูกต้อง ถูกต้องด้วยความไม่รู้ของเราไป

ไอ้ความรู้ เห็นไหม คูลีว่างๆ ว่างๆ สิ่งนั้นเป็นธรรมๆ ธรรมะเป็นธรรมชาติก็มีอยู่โดยดั้งเดิม ของมีอยู่แล้วเราก็แค่ไปพบมันไปเจอมัน ไปพบไปเจอมัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญญาธิการมาขนาดนั้นนะ เวลาพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เวลาไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ นี่บารมีเต็มๆ แต่ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ อยู่ ๖ ปี ๖ ปีเขาก็สอน เขาก็บอกว่าเขาเป็นศาสดา เขาเป็นพระอรหันต์ทั้งนั้นแหละ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เชื่อ คำว่าไม่เชื่อ ไม่เชื่อเพราะมันไม่มีเหตุมีผล

นี่ขนาดมีบารมีเต็มนะ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมารื้อค้นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง อานาปานสติ กำหนดความสงบร่มเย็นของใจเข้ามาให้ได้ ถ้าคนเราไม่มีความสงบร่มเย็นในหัวใจขึ้นมา มันจะทำงานอะไร? คนเรานี้แหละหิวกระหาย คนเราเครียดมาก ง่วงเหงาหาวนอน คนเราไม่มีความสมบูรณ์เลย แล้วจะให้ไปทำงานมันเป็นไปได้หรอก นี่ก็เหมือนกัน นี่เราบอกเราสมบูรณ์ใจ เราสมบูรณ์ ร่างกายเราแข็งแรง เราสู้ได้ว่าร่างกายเราแข็งแรง แต่จิตใจนี้แข็งแรงอ่อนแอเป็นอย่างไร?

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจะไปทำงาน เวลาเราจะวิปัสสนาของเรา ตัวเองมันยังช่วยตัวเองไม่ได้ ตัวเองยังช่วยตัวเองไม่ได้ คือตัวเองยังสงสัยอยู่ เห็นไหม ตัวเองยังแบกรับภาระความวิตกกังวลอยู่ นิเวศธรรมปิดกั้นธรรมะ นิเวศธรรมนะ ความวิตกกังวล วิจิกิจฉา สิ้นพศปรามาส สิ่งนั้นแล้วไปศึกษาธรรม แล้วก็ว่ารู้นะ ก็ว่างๆ ว่างๆ ว่างๆ ด้วยการปฏิเสธกัน ด้วยการลบล้างกัน นี่อาหารนั้นอาหารเป็นพิษ

คุณะเวลาปลา มันต้องอาศัยน้ำนะ น้ำที่มันมีออกซิเจนดี น้ำที่มันสมบูรณ์ต่างๆ ปลาจะแข็งแรงมาก เวลาน้ำมันเริ่มเน่าเสีย ปลา มันต้องขึ้นมาหายใจบนผิวน้ำนะ มันกระเสือกกระสน มันดิ้นรนของมัน จิตใจของเราโดยความเป็นอวิชชา เราศึกษาธรรมะๆ เราว่าเข้าใจ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นต่างๆ ธรรมะเป็นธรรมชาติ สรรพสิ่งเป็นสังขารทำให้เราแสวงหา ให้เรา

พิสูจน์ก่อน มันจะเป็นธรรมชาติหรือไม่เป็นธรรมชาติมันแก้ไขกิเลสของเราได้ไหม? มันทำลายความลึกลับของเราได้ไหม?

นี่ใจธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติมันอยู่ข้างนอกใจ แต่อวิชชาอยู่เต็มหัวใจใจ สิ่งที่ยึดหมกหมมในหัวใจ สิ่งที่ยึดมั่นบีบคั้นในใจมันบีบคั้นอยู่ที่นี่ใจ แต่ธรรมะมันอยู่ที่ธรรมชาตินั้น แต่หัวใจนี่มันทุกข์มันยากนัก แต่ถ้าเวลามันสงบมันเย็นเข้ามาละ นี่มันจะฝนตก ฟ้าร้อง ข้างนอกมันจะปั่นป่วนขนาดไหน แต่ข้างในมันมีจุดยืนของมัน ข้างในมันสงบ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อธิปนาสมาธิ ถ้าง่วงอธิปนาสมาธิ เห็นไหม พอรวมใหญ่ขึ้นไป ลงทีหนึ่งหลายๆ ชั่วโมงนะ นี่ฝนจะตก ฟ้าจะร้อง โลกจะหวั่นไหวขนาดไหน มันนิ่ง มันไม่รับรู้สิ่งใดเลย

นี่ธรรมชาติของมัน มันก็ปั่นป่วนของมัน แต่ถ้าจิตใจ เห็นไหม จิตใจที่มันมั่นคงของมัน ธรรมชาติมันก็แปรปรวนของมัน แต่อันนี้มันคงที่ของมัน ถ้าคงที่ของมัน แล้วถ้ามันใช้ปัญญาของมัน ปัญญามันจะเกิดขึ้นมา นี่ปัญญาเกิดขึ้นคือการฝึกฝน การฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าการฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาอย่างนี้คือภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มาแก้ไขใจ แก้ไขความทุกข์ความยากแก้ไขสิ่งที่วิตกกังวล นี่ต้นไม้อะไรที่มีชีวิตไม่มีวิญญูณครอง เวลาฝนตก ฟ้าร้องต่างๆ ถ้ามันได้แดดได้ฝนของมัน ได้น้ำได้ปุ๋ยของมัน สมบูรณ์ของมัน มันงอกงามของมัน มันสดชื่นของมัน

จิตใจของเราละ ถ้าเรามีธรรมะของเรา เรามีศีล สมาธิ ปัญญาที่มันเกิดขึ้นโดยภาวนามยปัญญา ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมันให้ปุ๋ย มันดูแลต้นไม้ ต้นไม้รอดที่โคนต้น ผลมันออกที่ปลาย นี่ใจถ้าเราดูแลรักษาของเรา แต่นี่บอกธรรมะเป็นธรรมชาติ เราก็ดูแลของเรา ต้นไม้ทำไมมันเหี่ยวเฉาขนาดนี้ละ? ทำไมมันทุกข์ยากขนาดนี้ ภาวนาเป็นอย่างนี้ ภาวนาเป็นแบบนี้ เริ่มต้นคูสิ คุณคนทำธุรกิจการค้า เริ่มต้นก็ล้มลุกคลุกคลานมา แต่ถ้าเขาประสบความสำเร็จของเขาได้ เขาไปได้รวดเร็วมาก

นี่ก็เหมือนกัน เริ่มต้นของเราละ เวลาเราประพฤติปฏิบัติ ทำไมมันทุกข์ยากขนาดนี้? มันทุกข์ยากเพราะว่ากิเลส เพราะความหมกหมม น้ำนี้ น้ำเวลามันสกปรก น้ำนี้เสีย เขาต้องรีไซเคิลน้ำ เขาต้องพยายามจะอัดออกซิเจนเข้าไปเพื่อจะให้ปลา มันอยู่ได้ ถ้าน้ำมันเริ่มรีไซเคิลของมัน มันเริ่มสะอาดของมันขึ้นมา เริ่มดีขึ้นมา ปลา ก็จะสดชื่น

จิตใจของเรา เริ่มต้นคูสิมันมีแต่อวิชชา มันมีแต่กิเลสตัดหาความทะยานอยาก เราบอกรเราปฏิบัติแล้วเราทุกข์เรายาก บอกปฏิบัติแล้วมันจะมีความสุข ธรรมะให้ความร่มเย็นแก้ไข นี่

ธรรมโอสถ ธรรมโอสถมันจะชักฟอกใจของเรา เราก็ปฏิบัติแล้วทำไมมันทุกข์มันยากขนาดนี้? มันทุกข์มันยากก็น้ำมันเน่า ก็น้ำมันเสีย แล้วเราพยายามจะรักษา จะเปลี่ยนแปลงมัน การเปลี่ยนแปลงมันก็ทุกข์อย่างนี้ แล้วพอมันทุกข์อย่างนี้ มันจะดีขึ้นมาเราไม่ทุกข์เลย มันจะสะอาดมาจากไหนล่ะ?

เริ่มต้นปฏิบัติมันจะทุกข์มันจะยาก มันจะลำบากขนาดไหน นี่คนเราจะลวงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสสาหะ แต่ความเพียรอันนี้มันยังไม่ถูกต้อง มันเป็นมิจฉา คือกิเลส คือความเห็นของเรา คือมุมมองของเรา คือกิเลสของเรา คือเราหลงแหง อะไรที่เป็นความพอใจ อะไรที่ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติมันก็ร่มเย็น มันก็เป็นความว่าง มันก็มีความสุข เราก็มันก็เป็นความว่างแล้ว มันก็มีความสุขแล้ว มันก็พอใจแล้ว ทำไมไม่เกิดสักที?

ความว่างอย่างนี้มันเป็นอนิจจัง มันแปรปรวน มันไม่คงที่ แต่ความว่างเป็นความจริงของมัน มันเป็นเรื่องหาสาระ ข้อเท็จจริงมันเป็นแบบนั้น มันไม่มีใครบอกว่ามันเป็นความว่างหรือเป็นความไม่ว่างหรอก เพราะเราไปสัมผัสมา เรารู้แล้วเราถึงมาบอกว่าอันนี้เป็นความว่าง แต่ตัวมันจริงมันรู้อะไรของมัน มันก็รู้ของมันตามข้อเท็จจริงของมัน แต่ที่เราบอกตัวเองมีแต่ความทุกข์ ตัวเองมีแต่กิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันเป็นความว่าง มันเป็นความสดชื่น แล้วมันก็หมักหมมในใจนั้นแหละ มันผิวนิ

แต่ถ้าเราตั้งใจของเรา พอเราตั้งใจของเรา มันจะมีความทุกข์ความยาก เราต้องเข้มแข็ง เพราะเราจะพ้นผ้า เราจะพ้นผ้าอุปสรรคอันนี้เข้าไป อุปสรรคก็คขวางหน้าเรา นี่สิ่งนี้มันเป็นเวรเป็นกรรม คนเรานะถ้าสร้างบุญสร้างกรรมมา นี่ขีปปากัญญา ยสะนะเวลาฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒ ที่ เป็นพระอรหันต์เลย พาหิยะฟังพระพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์เลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ก่อนคันแสดงหาอยู่ ๖ ปี

ความสาของคนดี วาสนาของคนมันไม่เหมือนกันเพราะเขาสร้างของเขามา แล้วเราจะไปเปรียบเทียบกับใครล่ะ? ถ้ามันเปรียบเทียบ ถ้าเราทำแล้วเราประสบความสำเร็จ เราทำแล้วมันเป็นความชื่นใจ อันนี้ก็เป็นบุญของเราใช่ไหม? แต่ถ้าเราทำของเรามันยังไม่ได้ผลขึ้นมา แต่เรายังมีความเชื่อมั่นของเรา เราก็มีความเข้มแข็งของเรา เราก็มีการกระทำของเรา เราก็ขวนขวายของเรา เราก็อดุสสาหะของเรา มันจะเป็นอะไรไปล่ะก็เราทำของเราเอง

ในเมื่อมันเป็นอย่างนี้ มันเป็นชนิดของมัน พันธุกรรมของจิต จิตมันเป็นแบบนี้ คนสร้างมาเป็นแบบนี้ เราก็ต้องขวนขวายไปตามข้อเท็จจริงของเรา เพราะเราต้องการผลของเราใช่ไหม? เราต้องการความสุขของเราใช่ไหม? เราต้องการคนที่ประสบความสำเร็จใช่ไหม? เราไม่ต้องการให้คนอื่นประสบความสำเร็จแทนเรา เราไม่ต้องการให้ใครประสบความสำเร็จแทนเรา เราไม่ต้องการให้ใครยื่นมือมาให้เรา เราต้องการได้ของเราเอง

เราต้องการเป็นสันติภูฏิกโก เราได้บั้งจัดตั้ง เราอยากได้สมบัติของเราเอง เราต้องมีการกระทำของเราเอง ถ้าการกระทำของเราเองมันจะทุกขมันจะยากอย่างไร เราก็จะฝืนทนของเรา เพราะเราสร้างของเราแบบนี้ น้ำของเขที่เขาได้ของเขามา น้ำของเขาสะอาดบริสุทธิ์ของเขา มา น้ำของเขามีความสกปรกเล็กน้อย น้ำของเขาจะมีความสกปรกมากน้อยขนาดไหน มันเป็นการกระทำของเขามาด้วยการกระทำของเขา

นี่จิตใจของเรา เราก็มีความเชื่อมั่น เราก็มีแรงปรารถนาว่าเราอยากสะอาดบริสุทธิ์เหมือนกัน แต่ในปัจจุบันนี้สิ่งที่สะอาดบริสุทธิ์คือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว สิ่งนั้น เห็นไหม เขาบอกธรรมะไม่เคยเสื่อม ธรรมะไม่เคยเปลี่ยนแปลง ธรรมะอันแท้จริงไม่เคยเปลี่ยน แต่จิตใจเราเปลี่ยน ความเป็นไปของเราเปลี่ยน เพราะเรายังไม่มีความจริงอันนั้น ถ้าเราไม่มีความจริงอันนั้น เราจะขวนขวายหาความจริงอันนั้น

ถ้าหาความจริงอันนั้น เห็นไหม เวลาเรากราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่อาศัย นี่เราปรารถนาสิ่งนั้น แต่การปรารถนา คูณเวลา พระอัญญาโกณฑัญญะฟังเทศน์ฉั่มมจักกฯ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ฉั่มมจักกฯ ฉั่มมจักกฯ คืออะไร? คือมรรค ๘ นี้ญาณัง อูทะปาที วิชชา อูทะปาที มีญาณ มีวิชา มีความรู้ มีความกระจำแจ้งในใจ มันเป็นไปตามขั้นตอนในการกระทำอันนั้น นี่เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมขึ้นมา เห็นไหม มีดวงตาเห็นธรรมเพราะมันมีข้อเท็จจริงอันนั้น

ทีนี้เราจะประพาศปฏิบัติของเรา เราทุกข์เรายาก เราทุกข์เรายากเพราะ เพราะกิเลส เพราะสมุทัย สมุทัย ตัณหาความทะยานอยากในใจของเรา มันลุดกระชากไปในอนาคต คือหวังผล ถ้ามันน้อยเนื้อต่ำใจมันก็หลุดชาติไปในอดีต อดีตที่ว่าทำไมเราทำของเราไม่ได้ อดีตอนาคต มันมาเป็นเราในปัจจุบันนี้นะ อดีตอนาคตมันทำให้เรามีดวงตา มีดวงตาสว่างไสว มีดวงตา เห็นใหม่ ชีวิตโลกก็เป็นแบบนี้ ชีวิตโลกนะเราก็ดูแล ชาติตระกูลของเราที่ดูแล ครอบครัวเราก็ดูแลทุกอย่างเราก็ดูแล แต่ใจเราละ? เราก็ดูแลใจของเราด้วย เราดูแลใจของเราด้วย

คุณใช้เวลาอยู่ในบ้านของเรา พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของคุณ เราก็ดูแลพ่อแม่เรา พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของคุณนะ เราได้ชีวิตนี้มา เราเป็นมนุษย์มา เราเป็นคนมาก็เพราะท่าน ฉะนั้น เราก็ดูแลท่าน นี้ดูแลนะพระอรหันต์ของคุณ แล้วเราก็ดูแลใจของเรา ถ้าดูแลใจของเราละ เราทำของเราได้ใช่ไหม? เราเข้าใจของเราได้ นี่มันจะมีความจริงของเราขึ้นมา ถ้ามีความจริงขึ้นมา เห็นใหม่ นี่สิ่งมีชีวิตไม่มีวิญญาณครอง มันยังเติบโตของมันได้ มันมีชีวิตของมัน

คำว่ามีชีวิต คุณต้นไม้มันมีเซลล์ต่างๆ มันมีชีวิตของมัน มันสังเคราะห์อาหารของมัน มันเลี้ยงลำต้นของมันเพื่อเป็นสิ่งที่มันมีชีวิต เราเอามันมาเป็นอาหารของเราละ แล้วถ้าสิ่งที่มันมีชีวิตแล้วมีวิญญาณครอง วิญญาณตัวนี้ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ มันถึงกำเนิดชีวิต พอกำเนิดชีวิตแล้วมันเสวยภพ เสวยภพเข้ามาเป็นเราอยู่นี้ พอเป็นเราอยู่นี้เราก็จะมาศึกษาสังขาร เราจะรู้ภพหรือชาติใจ

เรามารู้ภพเราได้สถานะมาใช่ไหม? เราจะทำลายสถานะอันนี้ นี่แก้ไขสิ่งนี้ รื้อคันลึงนี้ ถ้ามันทำลายภพ อวิชชาสวะ กิเลสสวะ ภาวาสวะ อวิชชามันก็ต้องอยู่บนภาวาสวะ กิเลสสวะมันอยู่บนภาวาสวะ บนภาวาสวะคือความสกปรกโสโครกของมัน ถ้ามันแก้ไข มันเปลี่ยนแปลงของมัน มันทำลายที่นี้ เห็นใหม่ นี่ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตมันถึงเกิดมาเป็นมนุษย์ ทีนี้ปฏิสนธิวิญญาณ วิญญาณอันนี้เป็นวิญญาณปฏิสนธิ แต่วิญญาณที่เรารับรู้กันอยู่นี้วิญญาณรับรู้ในสถานะของมนุษย์ใจ

รูป รส กลิ่น เสียง ความรู้ทางเสียง ความรู้ทางกลิ่น ความรู้ทางสัมผัส อันนี้มันเป็นวิญญาณในขั้น ๕ วิญญาณในสถานะของมนุษย์ แล้ววิญญาณในเทวดาละ? แล้วพรหมละ? เห็นใหม่ สถานะมันแตกต่างกัน มันรับรู้แตกต่างกัน นี่วิญญูะ ผลของวิญญูะ แต่ในปัจจุบันนี้เราเกิดมาแล้ว เราให้มันคงตรงนี้ นี่ฟังธรรม อาหารของใจนะ อาหารหยาบๆ มันก็เป็นอย่างหนึ่งคือทาง

วิชาการ ทางโลก ทางวิชาการทางโลกเขาศึกษากันแล้ว เขาทำวิจัย เขาได้เป็นศาสตราจารย์ ถึงนั้นเขาได้ค่าวิชา เขามีผลตอบแทนทางโลก

แต่เวลาประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา ผลตอบแทนนะ เห็นไหม มันรื้อภพหรือชาตินะ ถ้ามันรื้อภพหรือชาติ นี่เราวิตกกังวลกันว่าเรามาจากไหนกัน? มันงั่งอยู่นี่มาจากไหน? แล้วตายแล้วจะไปไหน? นี่ความวิตกกังวลอันนี้มันอยู่ในจิตใต้สำนึก เวลามันประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันรื้อภพหรือชาติ มันรื้อหมดแล้วสิ่งนี้ไม่มี สิ่งใดไม่มี ไม่มีแต่มี ไม่มีมันมีอะไร? มีปฏิสนธิวิญญาณดวงนั้นไง ปฏิสนธิวิญญาณดวงที่มันสงสัย มันไม่เห็นตัวของมัน แต่พอเราเกิดปัญญาขึ้นมา เห็นใหม่ นี่ผลประโยชน์ที่เราดูแลใจของเรา ผลประโยชน์ที่เรารักษาใจของเรา มันใช้ปัญญาแยกแยะทำลาย นี่มันมาจากไหนล่ะ?

นี่บุพเพนิวาสานุสติญาณเห็นอดีตชาติ จุตูปปาตญาณมันเห็นอนาคตที่มันจะไป แล้วอภิวักขณญาณที่มันทำลายแล้ว มันจะเหลือสิ่งใด? นี่ไงมันรู้แจ้งอย่างนี้ไง ถ้ารู้แจ้งอย่างนี้ นี่เขาหาสมบัติทางโลกกัน เขาได้ทรัพย์สินเงินทองต่างๆ ขึ้นมา เขาหาเพื่อสิ่งนั้น เพื่อการดำรงชีวิต แต่ถ้ากรรมมันเกิดขึ้นมาแล้วนะ นี่รู้แจ้งเห็นจริงในสังขารมัจจุราญ ฉะนั้น สิ่งมีชีวิตไม่มีวิญญาณครอง มันต้องหมุนเวียนไปกรรมชาติ

นี่ว่ากรรมเป็นกรรมชาติ กรรมเป็นกรรมชาติ คุณคือฝนตก สิ่งที่มีเมล็ดพันธุ์ที่มันอยู่ตามพื้นมันงอกเป็นธรรมดา นี่กรรมชาติ แต่จิตนี้ถ้ามันได้ชำระสะสางแล้ว มันไม่มีการงอกอีกแล้ว มันไม่มีการไปและไม่มีการมา แต่มันมีอยู่ เห็นไหม สิ่งที่มีวิญญาณครอง แล้ววิญญาณตัวนี้มันได้ชำระสะสางขึ้นมา มันเป็นสมบัติที่ลึกลับซับซ้อนที่มีคุณค่ามาก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว เสดยวิมุตติสุข เห็นไหม นี่ไม่มีใครรู้ได้ไง ไม่มีใครรู้ได้ แต่เราสามารถรู้ได้ เพราะเรามีทุกข์ เรามีความทุกข์มีความสุขในหัวใจ เวลาเราทำถึงสิ้นกิเลส นี่สุขเวทนา ทุกขเวทนา สุขเวทนาแล้ววิมุตติสุขมันเป็นอย่างไร? เราารู้ได้ เราารู้ได้จากสัมผัสของเรา เราารู้ได้จากจิตดวงนี้ จิตที่มันทุกข์มันยาก ถึงที่สุดแล้วมันรู้ได้ เราารู้ได้จากการกระทำ

ฉะนั้น จะทุกข์จะยากเราต้องมีความเข้มแข็ง มีความมานะอดทนของเรา เพื่อประโยชน์กับชีวิตนี้แหละ นี่ทำบุญนี่ก็เป็นบุญของเรา บุญของเราได้เสียสละแล้วมันเป็นทิพย์ เพราะเราเป็น

คนเสียสละ เราสู้ของเราเอง แต่ถ้าปฏิบัติขึ้นมาเป็นปัจจัยตั้ง เป็นปัจจัยตั้ง เป็นอริยสัจ เป็นสัจจะ
ความจริงกับหัวใจดวงนี้ เอวัง